

קלה א ב ג מיי פכ"ו
מג' מלוה וזה ה' ו
סמנ עזן פ' טו"ע ח"מ
קלו ד ה מיי סס הל' ו
טו"ע סס פט"ד:
קלו ו ז מיי סס הל' ו
טו"ע סס פט"ד:
קלה ח ט י ב ל מיי סס
פכ"ה הלכה ו ופי"ז
מה' אשוח הל' ו ועי'
השגות ובמ"מ סמנ סס
ופי' מה טו"ע אה"ע פי'
קל"ט מ מיי פכ"ה מה' ו
מלוה הלכה ג מנ
עשין ד טו"ע ח"מ פי'
קט"ט פט"ד:
קב ג מיי סס הל' ו ועי'
השגות ובמ"מ ופי"ז
מה' אשוח הל' ו ועי'
הג"ל סמנ סס טו"ע
אה"ע סמנ קט"ט פט"ד:
קכ"א ס מיי פי' מה' ו
ערבין הל' ו ועי'
השגות ובמ"מ סמנ עשין
קלה טו"ע ח"מ פי' נטה
פט"ד:
קכ"ב ע מיי פי' מה' וזה
הל' ג סמנ עשין פט"
טו"ע סס פט"ד:
רבינו גרשום

חברו ולא היה חייב כלום
למלוה: מאי בינייהו. בין
רב פפא ורב הונא מבדי
רב למר ובין למר לא מפרי
יתמי לערב: איכא בינייהו
כשחייב מודה. שאביהן
הורה בשעת מיתוהו שפירין
לא פרע למלוה כלום
למאן דאמר אימור צריי
אתפסיה הכא לא אתפסי
ופריי יתמי לערב מאי
דפרע בשהו מיתוהו דאמר
למאן בני מיבעד מצוה
נינהו לא צריי הדרה בשמיהו
מית דחייב למלוה ולמאן
דאמר לא יפרעו להערב
דיתמי לאו בני מיבעד מצוה
נינהו ולא פרעי ליה לערב
כלום: א"ג איכא בינייהו.
דחביבה מלוה ללוה קמי
בית דין ושמתוהו וליפרע
ליה ומת בשמיהו ולא
פרע ליה למאן דאמר צריי
יתמי הכא כיון דמת
בשמא לאו מדי אתפסיה
ומחייב יתמי למיפרע לערב
מה שפרע למלוה ולמאן
דאמר פריעת בעל חוב
מצוה יתמי לאו בני מיבעד
מצוה נינהו ולא פרעי ליה
מדי: שלחו מהם היכא
דשמתוהו ומית בשמתיהו.
אפי' הלכ' רב הונא בריה
דרב יהושע דחישינן ודמא
צריי אתפסיה ולא הספיק
לתבע דהפר שמחה עד
שפת הלוה [אבל] א ידאי
מירי לן דלא אתפסיה צריי
מחייב יתמי לשלמי לערב
אפי' דמלוה על פה היה:
מחייב ערב שהיה שטר
חוב של מלוה יוצא מתחת
ידו ואמר שפרע למלוה
והחזיר לו השטר ותובע
מן היתומין שישלמו מה
שפרע למלוה אינו גובה
מן כלום דחישינן שמא
לא פרע למלוה אלא נפל
השטר מן המלוה ומאז
הערב ואפי' דדאי חוב
בשטר הוא הואיל וזה שטר
על שם המלוה נכתב ולא
על שם הערב להבי אינו
גובה הערב דלגבי ערב
מלוה על פה הוא דין לו
על שם היתומין שחייבין
לו: ואם כתב בו. בשטר
כתוב המלוה שכתב לערב
התבולתי ממך חובי. גובה
מן היתומין הדשתא את
למיחש לנפולתו דמי דכתב
ביה התבולתי ממך כמאן
דאית ליה שטר על היתומין:

ושעבד נכסיו לזה ויש לו כח לזה מיהו קשה לר"י מן המוספתא דקתני
ואם כתב בו בע"מ ולשון בו משמע כפירוש ר"ח ויש לפרש קלמ
לפירוש ר"י כי הלזה מכל מקום כתב לו כך אבל הצעל חוב זה
לכתוב לו כדי שיהא הערב קבלן גמור והא דלמרא מלוה על היתומין
לפרוע חובת אציהן פירש ר"י דהיינו
במלוה על פה ובמקום שלא נשאלו
רקקעות מאציהן כי אם מטלטלין
ולא כיפיין יתמי עבור כן אפי' היו
גדולים כדמוכח פריק מיי שיהא נשוי
(כמויות דף פ"א): גבי קטיוס (ו) דלוי
דמדקטרופי בעל חוב אלמא גדולים היו
והא דפסקיין לקמן מלוה על פה גובה
מן היורשים היינו במקרקעי דומיא
דלוי גובה מן הלוקוח: **אמון כל**
דמגרש בו,^א שמא יפרע בלא צ"ד
וצלא הדרה: **בר מערב דבתובה**.
דלף על גב דלית ליה לא משמעבד
ומילתיה דרשב"ג מייי באלא לגבי
ברא דמשעבד נפשיה (ו) (הג"ה). ומימה
למורי אמאי לא פריך ממתנימין:
שכיב מרע שאמר מנה אפלוני
בידי בו. קשה לר"י הא

דבעי פ' מי שמת (לעיל דף קמ"ג): שכיב
מרע שהקדיש כל נכסיו מהו? תפשוט
מהכלל דאם עמד אינו חוזר ודאי
חוזר חוזר (נמי) [כמן] צמתנתו ודאי
פשיטא דנאמן ומאי קנוניה שייך והלא
היה יכול לחזור בו מיד וגרסה לר"י
דמייירי שכיב מרע שהקדיש כשהיה
צריך את נכסיו ואמר השתא נמי
מנה לפלוני צדי נאמן^א והאי דנקט
כדימרע משום דזוקא השתא מהימן
כדלמריין צפרק שוס היתומים (ערכין
דף כ"ג). (נ"פ) שבעות הדיינים (שבעות
דף מ"ג): דאין אדם חוטא ולא לו אבל
צנריא ודאי חיישינן:

אדם עשוי שלא להשיב את בניו
והיינו בעל תבעוהו ואמר
מעמנו אבל תבעוהו והודה חייב
כדלמרא לקמן בשמעתין דטעמא
דלשעתא את צניו לא שייך התם
ומשטה אי צן נמי לא טענין (ו)
אף על גב דצנריא אי לא טעין טענין
ליה^א דאין אדם משטה בשעת מיתה
כדלמריין כסמון והא דאדם עשוי
כו' אמר רבי דמשמע אפי' לא טעין
טענין ליה דלמרא צוה צורר (סנהדרין
דף ט"ז) (אם) הוה דקרו ליה קצ
רשו אמר מאן חייב צי אלא פלניא
ופלניא תבעוהו דלינא קמיה דרב
נחמן אמר אדם עשוי כו' משמע
דרב נחמן הוה טעין ליה הכי:
ורב

ללוה משתעבד אי לית ליה לא משתעבד ומר סבר בין אית ליה ובין לית
ליה משתעבד והלכתא (ט) ערב בין אית ליה ובין לית ליה משתעבד
יבר מערב דכתובה דאע"ג דאית ליה לבעל לא משתעבד מאי טעמא
מצוה הוא דעבד ולא מדי חסרה (ט) אמר רב הונא שכיב מרע
שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה
קנוניא על הקדש מתקף לה רב נחמן וכי אדם עושה קנוניא על בניו
דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי אמר
תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין אלמא (ט) אדם עשוי שלא להשיב את בניו
הכא

שע"י ערבות זו מתרצין ולא מידי חסרה לנשה דהא עב למיתב טון 17 (קדושין מה). ולטובת מתכוין: **מתקיף לה רב נחמן ובי אדם עושה קנוניא**
על בניו. להנחיל לאחרים ולהפסק את בניו ופסי' אמרי רב ושמואל אם לא אמר תנו אין נותנין ולמות פלוני אע"ג דהורה שיש לו מנה
משל פלוני צידו אלא מאי אית לך למימר אמאי אין נותנין לו דאדם עשוי שלא להשיב כו' נמכוין שלא יחזיקוהו כעשיר לא הוא ולא בניו:
הכא

מאי צנייהו. כיון דצין למר וצין למר אין הערב גובה עכשיו מיתמי:
כשחייב מודה. בשעת מיתוהו דליכא למיחש לררי לרב הונא גבי
מיתמי לרב פפא לא גבי עד גדלי: **דשמחוהו ומית בשמפיה**. שלא
לכה לפרוע צניו: **שלחו מסס**. היכא דשמחוהו ומית בשמפיה הדבר
יזוע שלא פרעו וכמי שחייב מודה
דמי: **הלכתא רב הונא צריה דרב**
יהושע. דגבי מיתמי ולא אמריין
יתמי לאו צני מיעבד מלוה נינהו.
הלכתא גרסי' ולא גרסי' והלכתא:
היולא מחסר ידי ערב. ותובע את
היתומים ואמר פרעתי חוב של אביכם
והשטר מוכיח שהרי החזירו לי המלוה:
אינו גובה. עד גדלי יתמי ומשעמי
דינא צדיהו ואו שבע ויפרע מהס
דצין הבא ליפרע מנכסי יתומים:
ואם כסף זו. המלוה הבעלת
מן מן הערב: **דלפי תקפ לא**
הסקנלתי. דהוי ערב מוחזק בשטר
שיש לו עליהם ולא חשיבא מלוה על פה
וצמלוה בשטר מודה רב פפא דגביין
מיתמי דלא אמריין הכא מלוה אלא
חוב ומוטלה עליהם לפרוע בעל
כרחס: **אפילו למ"ד חיישינן לררי**
ה"מ. במלוה שהוא ישראל שדינו של
לוה לפרוע למלוה שהרי המלוה לא
יתבענו לערב תמלה: **אבל** היכא
דהוי המלוה עובד כוכבים אין הלוה
מתפיקו לעובד כוכבים כררי דהא
ידע ישראל דעובד כוכבים הדר מו
וגובה זמנא אחימי מן הערב:
מעיקרא. כשנעשה יהודי ערב לעובד
כוכבים אי לאו כררי אתפסיה ערב
לא הוה מקבל ליה ליכנס עצרות
שהרי זה יודע בודאי שהעובד כוכבים
יחזור עליו ולא על הלוה והלכך לא
גביין מיתמי עד גדלי: **עלרי**. כהן
הוה ואי מגרש מו לא מצי מהדר לה:
והאמר אביי. צ"י יש נוחלין (ו): **איזו**
רשע ערוס. (א) המתעבד על ריב לא לו
ומצטל מחשבת הנותן שאמר נכסי לך
ואחר כך לפלוני וצדונו לא היה ראשון
מוכר לאחרים להפסיד נכסיך ואתח
דמכל מקום מלית הוה ומה שעשה
עשוי שנתנו לא מיחה בשעת המתנה
כרשב"ג דלמרא אם קדם ראשון ומכר
מה שעשה עשוי כי אין לאחרין אלא
מה שישייר ראשון והרי לא שייך לו
כלום: (ז) **והא קיימא לן**. לקמן
בשמעתין: **מאי אינא למיכר**. דלא
לא הוה ליה נכסי לרב הונא ולא
נשמעבד צניו: **אי צעית אימא (ט)**
הו. לרב הונא צעיה שנעשה צניו
ערב וגמר ומקנה מתוך שהיה סבור
שלא יפסיד: **דביי הכל לא משעבד**.
כדמפרש טעמא לקמן מלוה הוא
דעבד ולאו מדי חסרה: **כי ליש ליה**
נכסי לא משעבד. דלא גמר צננו
לשעבד נפשיה ואינו אלא פטומי מיילי
שירא להפסיד. ואיכא למימר אמוראי
פליגי צה מילתא ושמעתיה (ט) לא
אע"ג דלית ליה נכסי: **מלוה הוא**
דעבד. המשך ציוווגן אין דעמו
לפרוע הערבות אלא מתכוין לוווגן

מאי בינייהו איכא בינייהו כשחייב מודה
אי נמי דשמתוהו ומת בשמתיה (ב) שלחו
מתם שמתוהו ומת בשמתיה הלכתא רב
הונא בריה דרב יהושע מיתמי ערב שהיה
שטר חוב יוצא מתחת ידו אינו גובה והאם
כתוב בו התקבלתי ממך גובה בשלמא לרב
הונא בריה דרב יהושע משכחת לה כשחייב
מודה אלא לרב פפא קשיא שאני התם
(ג) להכי מרה וכתב ליה התקבלתי והוא
ערבא דעובד כוכבים דפרעיה לעובד כוכבים
מקמי דלתבעינהו ליתמי א"ל רב מרדכי
לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה
דרבא אפילו למ"ד חיישינן לצררי ה"מ
ישראל אבל עובד כוכבים כיון דבתר
ערבא אזיל לא חיישינן לצררי א"ל אדרבה
אפילו למ"ד לא חיישינן לצררי הני מילי
ישראל יאבל עובדי כוכבים כיון דדינייהו
בתר ערבא אזילי אי לאו דאתפסיה צריי
מעיקרא לא הוה מקבל ליה: וכן היה רשב"ג
אומר הערב לאשה בכתובתה [וכו']:^א משה
בר עצרי ערבא דכתובתה דכלתיה הוה
רב הונא בריה צורבא מדרבנן הוה ודחיקא
ליה מילתא אמר אביי ליכא דניזיל דנסביה
עצה לרב הונא דנגרשה לרבייתו ותיזיל
ותגבי כתובה מאבחה והדר נהדרה א"ל
רבא והא ידירנה הנאה תנן א"ל אביי אמו
כל דמגרש בני דינא מגרש לסוף איגלאי
מילתא דכהן הוא אמר אביי היינו (א) דאמרי
אינשי בתר עניא אזלא עניותא ומי אמר
אביי הכי והא (א) אמר אביי איזוהו רשע ערוס
זה המשיא עצה למכור בנכסי' כרשב"ג. **בנו**
שאני וצורבא מרבנן שאני והא ערב הוא
(א) [וקיימא לן] ערב דכתובה לא משתעבד
קבלן הוה הניחא למ"ד קבלן דכתובה אע"ג
דלית ליה נכסי לבעל משתעבד שפיר
אלא למאן דאמר אי אית ליה משתעבד אי
לית ליה לא משתעבד מאי איכא למימר
איבעית אימא מיהו הוה ליה ואישתדוף
ואיבעית אימא אבא לגבי בריה שעבודי
משעבד נפשיה דאיתמר (ו) ערב דכתובה
דברי הכל לא משתעבד קבלן דבעל חוב
דברי הכל משתעבד קבלן דכתובה וערב
דבעל חוב פליגי מר סבר אי אית ליה נכסי

ליה תקנה לגרשה דאי מגרש לה לא מצי לאהרודה: והיכי הוה אביי משיא עצה. למיעבד קנוניא והא אמר אביי כו': שאני הכא
דבנו היה רב הונא וליכא העברת ירושה כדאמ' (עיל דף ק"ג) אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימים. ועוד משום צורבא
מרבנן ודחיקא ליה מלתא שאני מאינש דעלמא: ואכתי עצה הואי. והא ערב דכתובה לא משתעבד למיפרע כדאמר לקמן דמצוה
עבד דוווגן (מאי) [ולאו מדי] חסרה: קבלן הוה. דמשתעבד: אלא למאן דאמר אי לית ליה לא משתעבד מאי איכא למימר. הא
רב הונא לא הוה ליה נכסי כשנעשה אביו ערב בשבילו: אבא לגבי בריה. כשנעשה קבלן בשבילו משעבד נפשיה אפי' דלית ליה
נכסי לכן מפני חיבת הבן: מר סבר. איכא למאן דאמר אי אית ליה נכסי כו': מצוה עבד. כלומר דלא גמיר ושמעבד נפשיה אלא האי
דנעשה לו ערב משום תנחבון כדי שידווגו שיהיה ולא מידי חסרה שלא נחנה לו כלום על ידו: נאמן. ותנחמן מנה לפלוני:
לא אמר תנו אין נותנין. אפי' דאיכא למימר אין אדם עושה קנוניא על בנו דניחא ליה לבנו יותר מבאחר ואי לא היה חייב לאחר
מנה לא היה אמר ואפי' [נחמן] אם לא אמר תנו אין נותנין. ודאיכא למימר כי לא אמר תנו האי דאמר הכא מנה לאחר בריי להכי

(א) וערכין כ"ג. ופסיפ"י
ע"ש. (ב) ס"ג כ"ג. (ג) ס"ג
כ"ג. (ד) ופולין פ"ד. (ה) לעיל
קל. (ו) כמותו זה: ופ"ה
כ"ג. (ז) ערכין כ"ג. (ח) רש"ל,
(ט) גיטין מט: וערכין
כ"ג. (י) רש"ל והלכת'
אבוליהו משתעבד בר,
(יא) שבעות מב: [וערכין כ"ג].
(יב) [פסנהדרין כ"ג: (א) (לעיל
ק"ג)]. (יג) כ"ג: (יד) ושמעיהו,
(טו) ט"ז:
הגהות הב"ה

(א) גמ' דלהכי עתה:
(ב) שם והלכתא בבוליהו
(ג) משתעבד בר מעבד דכמותו
כ"ג: ומיית ערב בין אית
ליה ובין לית ליה נמחק:
(ד) רשב"ם ד"ה אפיוס
(ה) ערוס רשע המתעבד:
(ו) ד"ה וקיימא לן כ"ג:
ומיית וסא נמחק: (ז) ד"ה
אפיעת אפיוס מיהו הוה
לרב הונא: (ח) תוס' ד"ה
(צ"ג) וסא וכו' גבי קנוניא
דארעא דקטרוף בעל חוב:
(י) ד"ה רש"י וכו' לא טענין
ליה אפי' ג:

מוסף רש"י

דשמתוהו צ"ד לנכסין
על שאינו פועל לזה חובו
ומת בשמפיה. דהשתא לכת
לנמכת ובכ"ג דלא היה
פורע אלא צני' כדי שמימי
נדיוו (שכ"ו כ"ג). אטו
כל דמגרש בני דינא
מגרש. שאמרו לו דו
הנאכל לך זמנא ויכנסה
(כ"ג). דכתב הוא. רב
הונא ופי הוה נגרשה לא מצי
לאהרוע (כ"ג). כרשב"ג.
נמס' ממות (א): האומר
בשעת מיתה נכסיך לך ואחר
לפלוגי וירי האשון ומכר
ואכל רשעי' אומר אין לפני
אלא מה ששיירי הראשון. ופי'
הוה רשע ערוס (שכ"ו כ"ג).
ערב דכתובה דברי הכל
לא משתעבד. מה דעבי
בעלמא הוה ועל לאו מדי
חסרה שלא הוליה לטס
ממלא (גיטין ס"ג). דמנהו
קף עבד וזמנא ולא מדי
מחסר לה דהא לא קא
היכל וזי' (שכ"ו כ"ג). קבלן
דמתי למיכא.
אפ"ה. מלך דקבלן הוה ועוד
דחסרה ממונא (גיטין ג).
שהקדיש כל נכסיו ואמר
מנה לפלוני בידי. הניחוי
תמלה לן הנכסין קשקשי
(שבעות מ"ב).

מוסף תוספות

א [ואי] מ"מ שכתבה
לחבתה כתובה מהיה
ידידה הנאה [וי"ל].
שעמיק' נכס החלש. וע"ש.
ג. שם כשנפ"ס: ואפי' כ
עמד מחלו מר מצי הדר
ביה. ג. וה"ק שכ"מ
שהקדיש קודם לכן כל
נכסיו. והוא אמור עתה מנה
לפלוגי בידי נאמן. ע"ש.
ד. ואפי' דאמריין (לעיל)
דטעת משטה לא טענין
ליה. לבני טענין. תוס'
סנהדרין ט:

רבינו גרשום (המשך)

הלכך לא גבי הערב כלום
מיתמי: אמר ליה אביי אטו
כל דמגרש בני דינא רבא
מגרש. אפי' לפני בית דין
הריש יכול לגרש לפי דיני
[ומצוה] לירוח הנאה ולא
אמרי ליה: איגלאי מילתא
דכתב הוה. רב הונא לית
הכא
רבינו גרשום (המשך)